

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs An Possit Ecclesiis nouum censum imponere, vel antiquum
augere? Allegatio LXXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

bitri, quare ita tenent *Alexand. in d.l. Titia, num. 9. Rom. consil. 199. Anton. Blanc. de compromiss. quest. 4. n. 7. Couar. d. 8. n. 2.* qui etiam illam rationem considerant, quod causa matrimonialis in arbitrio etiam clericum compromitti non potest, *capit. pen. in fine, de restit. in integr.* ergo multò minus poterit in laicum compromitti super causa matrimonij, vel natalium, quæ spiritualis est. Cui argumento videbatur posse responderi euincere solum non posse compromitti super causa matrimonij, vel status ubi de ea principaliter agitur, non ita si agatur incidenter, tunc enim arbitros admitti posse docuit *glos. ultim. in fine in l. cum proponas, C. de reb. cred. Abb. in d. e. penult. n. 6. Blanc. d. qu. 4. nu. 15. & 18. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo implorandum, nu. 26.* Sed refellitur hæc solutio in l. ultim. in fine, C. ubi & apud quem, ubi etiam incidenter negat dari restitutionem in integrum ab arbitro, nec iure Canonico in d. capit. pen. contrarium expresse reperitur, ut debeamus inter utrumque ius facere differentiam, quam tentauit *Abb. dict. loco, contra reg. tex. in cap. 2. de noui operis.* Nec obstat ratio *Bal. in l. 1. numer. C. de confessis*, ubi scribit de causa matrimoniali incidenti posse in laicum compromitti, ea motus ratione, qui arbitri non tanquam iudices, sed tanquam priuata personæ cognoscunt, & eorum sententia, actioem, vel exceptionem rei iudicatæ non producit, ac subinde ecclesiasticæ iurisdictioni non derogant, nec usurpant; adducitque in suæ opinionis confirmationem *reg. l. ait prætor, §. in princip. ff. de re iudic.* ubi iuncta *glos.* probatur arbitros non iurisdictionem habere, sed notionem. Respondetur enim rationem huius resolutionis non consistere in præiudicio, seu usurpatione iurisdictionis ecclesiasticæ, sed in prohibitione, & incapacitate laicorum, quos capaces facere non potest priuatorum consensu, iuxta l. priuatorum, C. de iurisdiction. omnium iud. & capit. si diligenti, de foro comp.

34 Quartò deducitur, ubi de possessorio agitur inter virum, & uxorem, quoties vir possessione innititur aduersus mulierem, qua propria auctoritate diuertit, vel è contrario, non posse secularē iudicem cognoscere, sed ad ecclesiasticum esse recurrendum, sicut in causis matrimonialibus, & ita resoluunt *Afflic. in constitution. Sicilia lib. 8. rubr. 48. numer. 6. 7. & 8. Couar. d. capit. 35. numer. 2. vers. verum, & d. §. 12. n. 3. Angel. de Pbal. inter consil. matrimon. consil. 44. numer. 37. & 60. lib. 1. Plot. inter eadem consil. 87. numer. 15. post Roland. Menoch. & alios Gutier. canon. lib. 1. capit. 34. num. 26. vers. & in terminis, Valis. consil. 93. numer. 2. ad med. versic. in causa matrimoniali.* Quorum sententia probatur ex *glos. in signi, verbo & ab eo, in c. ex transmissa, de restitutione spoliat. quæ expresse docuit, cum, qui ad restitutionem agit coniugis, probare oportere desponsationem, & copulam, subinde docuit possessorium hoc non sicut cætera esse, non enim sola sufficit possessio, quia in matrimonio sine iure, & titulo habere nequit, in cæteris vero possessorij titulus, et si coloratus, sufficit, unde et in his iudices laici cognoscere possunt, in illo minime: tum quia matrimonialis possessoria habet admixtam causam spiritualitatis, ex *Butr. in cap. litteras, de iuram. calumnie*, habetque admixtum titulum, *glos. in d. capit. ex transmissa*, at ubi de titulo cognoscendum est, nunquam laicus ius dicere potest, communi enim sententia receptum est in causis possessorij,*

quæ per titulum verum iustificari debent, laicum iudicem esse non posse, *Couar. d. capit. 35. numer. primo. Menoch. remed. tert. retin. numero 328. & remed. decim. quint. recip. numero 218. Gutier. d. numero vigesimo sexto.* Non obstat argumentatio nostrorum, qua parificant causam possessoriam matrimonialem cum cæteris possessorij beneficiorum, vel aliarum rerum Ecclesiæ, quia ratione spiritualitatis propter Sacramentum excedit cætera omnia spiritualia, beneficia, decimas oblationes, & his similia, de quibus possessione mera agitur, affirmat fere omnes, iudices laicos cognoscere posse, unde non recte argumentum de his ad matrimoniales causas deducitur, quare minus bene seculares iudices de hac matrimonialis possessorij causa cognoscere posse, tenent, & defendunt *Rhenat. Choppin. de sacra potestate, libro secundo titulo primo numero decimo quarto Thesaur. Pedam. decis. 117. Camill. Borrell. in sum. omnium decis. titul. quadragesimo tertio numero 104.*

SUMMARIVM.

- 1 Censuræ Ecclesiæ dupliciter imponitur, vel in perpetuum, etiam post mortem possessoris, vel solummodo ad vitam illius.
- 2 Prelatus nullus Papa inferior potest censuram perpetuam, aut pensionem perpetuam imponere.
- 3 Censuræ personales ad vitam possessorum, vel breuius tempus licite possunt Episcopi ex causa imponere.
- 4 Censuræ apud Gallos vix constituitur ab alio, quam à summo Pont.
- 5 Censuræ perpetuæ ab Episcopis imponi non potest, nisi iusta de causa, & tempore foundationis.
- 6 Censuræ perpetuæ post Ecclesiæ fundatam imponere nequit Episcopus, nisi quando locis religiosi applicauerit, & ultra iustam causam concurrat debita solemnitas.
- 7 Censuram retinere potest Episcopus, si episcopalia remiserit in Ecclesijs, quæ pleno iure ei subiacentur.
- 8 Pensionem Ecclesiæ imponere absque Capituli consensu non potest Episcopus.
- 9 Causa in Episcopo censuram imponente requiritur.
- 10 Alienatio rerum Ecclesiæ fieri nequit præsertim ab inferioribus sine iusta causa, quamvis solemnitas concurrat.
- 11 Pensiones inuálidæ sunt absque iusta causa ab inferioribus impositæ.
- 12 Causa in Episcopo censuram imponente probari debet concludenter, ita ut illi affirmanti, eam subesse credendum non sit.
- 13 Episcopi an possint Presbyteris singulos aureos, aut aliam summam singulis annis soluendam imponere? ostenditur.
- 14 Declaratur in text. in capit. prohibemus, de censibus.
- 15 Tributa iuris publici sunt, & non nisi à Principe superiorum non recognoscente imponi valent.

EPISCOPVS AN POSSIT

Ecclesijs nouum censum imponere, vel antiquum augere?

ALLEGATIO LXXXV.

DVpliciter potest census Ecclesijs imponi, vel in perpetuum etiam post mortem possessoris, vel solummodo ad vitam illius, aliudue tempus breuius: primo casu Episcopi, & quicumque alij inferiores nequeunt censum imponere, cap. sciēter 3. capit. prohibemus cum alijs, de censibus, Clem. 1. vers. eadem quoque, de suppl. neglig. Præl. Sed solus summus Pont. dispensando in sua lege, capit. ad quæstiones, 6. de rerum permutat. quem text. in id refert sor. libro nono de instit. quæstione septim. artic. 2. col. 2.

2 Vbi affirmat morem esse Romanum nullum Prælatum Papa inferiorem, censum, ac pensionem perpetuam imponere posse, neque in beneficiorum permutacionibus, neque in simplicibus resignacionibus Abb. numero 2. & Doctores communiter in d. capit. prohibemus, & in cap. præterea, num. 13. eod. tit. Gig. de pensio. q. 6. n. 1. & n. 6. Rebuff. de pacificis possessor n. 110.

3 In secundo vero casu Episcopi ad vitam possessorum, vel breuius tempus licite possunt ex causa census personales imponere, capit. nisi essent, 21. de præbendis, cap. de cetero, in fine, de transact. cap. vni prope finem, vers. credimus, ut ecclesiast. benef. post alios Gig. ubi proxime num. 2. Corraf. de sacerdot. p. 1. capit. 4. Mandos. de signatura gratia tituli. pensiones, verbo Papa. Ratio differentie est quia in primo casu Ecclesia perpetuo oneratur, & fit censualis, quod in Concilio Lateranen. relato in d. cap. prohibemus, vetitum est; in secundo non Ecclesia, sed persona obligatur, in quibus terminis prohibitio illa non datur, obseruant Abb. numer. 9. & Doct. communiter in cap. cum venissent, per tex. ibi, de restitut. spoliat. Cardin. nu. 1. & omnes in d. cap. prohibemus, ubi Anton. num. 4. Felin. in cap. ad audientiam, 2. num. 2. de rescriptis, Gig. de pensionibus quæst. 6. à princ. Rebuff. de pacificis poss. à nu. 106. Con. in cap. quamuis pactum p. 1. §. 6. n. ult. Corraf. d. cap. 4.

4 Hodie tamen apud Gallos ab alio, quam à Summo Pont. vix constituitur census, ut post Greg. quem refert, affirmat Rebuff. ubi proxime, n. 105. ad finem, Corraf. d. c. 4. à n. 9.

5 Ex quibus infertur censum perpetuum ab Episcopis imponi non posse, nisi iusta de causa, & tempore foundationis, cap. præterea, 23. in princip. de iurepatr. aduertit optime Anton. in cap. significauit, 13. de censib. n. 3.

6 Post fundatam vero Ecclesiam imponere nequibit, nisi quando locis Religiosis applicauerit, & ultra iustam causam, concurrat debita solemnitas, nempe Capituli consensus, & cætera, quæ in alienatione rerum ecclesiasticarum requiruntur, ut tandem fateri coguntur Abb. in d. capit. significauit, num. 3. Cardin. numer. 1. argumento tex. in cap. tua, 8. & in cap. pastoralis, 9. ibi, viris Religiosis, de his, quæ sunt à Prælatu cap. pastoralis, 7. in Ecclesijs vero, quæ pleno iure Episcopo subij-

ciuntur, potest Episcopus si episcopalia remiserit, censum retinere cap. constitutus, 6. de relig. domibus cap. cum venerabilis, 21. de censibus. Et quod non possit absque Capituli consensu pensionem Ecclesiæ imponere, faciunt tex. in d. cap. pastoralis, 7. & in cap. si Episcopus, ubi gloss. vlt. 12. q. 2. iuuat efficacitatio; etenim Episcopus non potest alienare neque bona illius absque debitis solemnitatibus, capit. mouit, cum multis, ibid. cap. tua nuper, 8. de his, quæ sunt à Prælat. cap. sine exceptione, 12. q. 2. plane qui pensionem Ecclesiæ imponit, quasi alienat, capit. nulli, de rebus Ecclesiæ, ibi, conditionem, & c. agnoscit, Rebuff. de pacificis possessor. num. 108. igitur obseruant Innoc. in d. cap. pastoralis ad finem, communiter receptus, Anton. numero primo quarto & 11. Cardin. n. 1. Abb. 1. & 3. in d. cap. pastoralis, in effectu Rebuff. ubi proxime.

9 Causa in Episcopo censum imponente requiritur, argum. dicti cap. constitutus, & cap. per tuas, 5. de donacionibus, & in fortioribus terminis capit. pen. de quæst. significat. & cap. si propter, 10. in principio, de rescript. lib. 6. Clem. vers. eadem, de suppl. neglig. Præl.

10 Etenim alienatio rerum Ecclesiæ fieri nequit, præsertim ab inferioribus, sine iusta causa, quamuis solemnitas concurrat cap. sine exceptione, 12. q. 2. referunt plures causas Abb. in cap. 1. num. 17. de integritate restitut. Couar. vari. lib. 2. cap. 17. num. 2. post gloss. 2. in d. cap. prohibemus, gloss. 1. in cap. 1. de rebus Ecclesiæ, Gig. de pensio. q. 6. Rebuff. d. loco numero 108. & 113.

11 Qui recte aduertunt inualidas esse pensiones sine causa ab inferioribus impositas, Dec. conf. 437. numer. 12. Corraf. d. capit. 4. a numero decimo secundo remissive Flamin. de resignacion. lib. 6. quæstione secunda numero 134.

12 Quæ quidem causa probari debet concludenter, itaut Episcopo affirmanti causam subesse credendum non sit, Abb. in cap. diuersis fallacijs, num. 3. de clericis coniug. Oldrad. consil. 226. quem refert Rebuff. d. loco numero 107. Corraf. d. c. 4. num. 14. Pro quibus expenditur quod ei, qui non potest libere actum facere, non creditur nisi confitio prius de veritate, l. si in forte, 8. in fine, ff. de cast. pecul. ubi Bart. & Doct. communiter, Gig. de pensionibus quæst. 68. num. 2. sane Episcopi, & similes Prælati non possunt libere sine causa pensiones imponere, ut supra resoluiamus.

13 Quæstio ad præsens institutum, non contemnenda, an scilicet Episcopi possint presbyteris singulos aureos, vel aliam summam singulis annis soluendam imponere: in qua se pro Neapolitanis Presbyteris consuluisse refert Nauarr. consil. 7. in antiquis alijs 3. in nouis de censibus.

14 Et contra Prælatos citari non potest Concil. Lateranen. in dict. cap. prohibemus, vetat namque Ecclesiæ census imponi, de personis autem, nec verbum quidem. Similiter minus bene adducitur ca. 1. cap. 2. cum seq. cap. illud, cap. inter cætera, cum multis ibidem, 10. qu. 3. non enim ibidem agitur de personis, sed de Ecclesijs non grauandis ultra duos solidos cathedralici nomine, quod ius Episcopale est cap. conuenerunt 16. ubi gloss. verbo solidos, de officio ordinarij. Tandem pro Presbyteris non multum ad rem facit, capit. cauendum illa causa, & quæstion. ne Episcopi tyrannidem exercent erga socios, neque eisdem scandalo sint, sed cum charitate, & gratiarum actione stipendia alijs debita exigant, de talis vero, & exactionibus minime ex-

pendit Nauarr. dist. conf. 7. numero primo. Idcirco pro Presbyteris aliunde agendum est, & primo contra Prælatos fortiter arguit text. in capit. cum Apost. 6. vers. prohibemus, de censibus.

15 Et ratio illa à priori efficaciter concludens, quod tributis iuris publici sunt, & non nisi à Principe nuperiorem non recognoscens, imponi valent, vel nisi consuetudo immemorialis sit in contrarium, cap. 1. quæ sint regalia, vers. veltigalia, vbi Sebastian. Nauarr. à numero quinquagesimo quarto. Bossi. in pract. tit. veltigalia, qui possint imponere, & tit. de Principe, numero 95. Anton. August. in schol. ad collect. 4. Decretalium, ad cap. super quibusdam, verbo Imperatorum, de verborum significat. Menoch. conf. 302. numero vigesimo septimo, versiculo quinto, Menchag. illustr. libro 2. cap. 8. num. 1. Molin. de iustit. tract. 2. disput. 666. Cardin. Tusch. littera G. conclus. 1. numero 7. & littera P. conclus. 32. Cabed. par. 2. decis. 49. numero quarto. Alexand. Trentafinch. variar. libro primo titulo de iure Fisci, resol. 5. à numero primo. Tertio facit, quod etiam ad releuandas omnes necessitates Episcopum non possunt Ecclesijs, neque ecclesiasticis personis tallias, vel collectas indicere, nisi prius Summus Pontifex consulatur, cap. aduersus, 7. vers. propter, de immunit. Ecclesiarum, ergo à fortiori in propriam utilitatem illud facere nequibunt. Vltimo, quod Episcoporum necessitatibus, si de nouo superueniant satis consilium est, vt si manifesta, & rationabilis causa constiterit, cum charitate moderatum valeant auxilium postulare, d. c. cum Apostolus, vers. sustinens, de quotalle allegat. seq. igitur nihil proponitur, quod Prælati contra Presbyteros opituletur.

S Y M M A R I U M.

- 1 Canonica portio nihil aliud est, quam certa bonorum portio debita Episcopo ratione oneris, quod in administratione sui Episcopatus sustinet.
- 2 Canonica portio sic dicitur, eo quod sit à Canonibus approbata, ac debita Decretorum Canonum iure.
- 3 Canonica portio quantitas iuxta diuersa tempora, diuersasque diuersarum provinciarum consuetudines, assignata fuit.
- 4 Canonica portio nulla debetur ex consuetudine statio 40. annorum prescripta.
- 5 Luctuosa in aliquibus Hispania locis canonica portio loco subrogata est.
- 6 Luctuosa ex quibus soluenda, ostenditur.
- 7 Canonica portio Episcopo debetur de legatis relictis Ecclesijs, vel pjs locis.
- 8 Prælate, qui habet iurisdictionem quasi Episcopalem in Ecclesia, debetur Canonica portio de relictis ipsi Ecclesia.
- 9 Canonica portio est de lege iurisdictionis.
- 10 Canonica portio Episcopo non debetur de legato relicto loco exempto.
- 11 Canonica portio ex quibus rationibus debetur Episcopo, ostenditur.
- 12 Episcopalia in locis exemptis Episcopus nec exigit, nec percipit.
- 13 Declaratur text. in Clement. secund. §. verum, de sepulture.
- 14 Ecclesia exempta, quæ habet capellas, vel populum non exemptum, tenetur Episcopo ad canonicam, nisi populus pleno iure subiectus esset Ecclesie exemptæ.

15 Pleno iure dicitur Ecclesia ad aliquem pertinere, quando utroque iure, id est in spiritualibus, & temporalibus, eidem subiectæ sunt.

16 Canonica an debeatur si fiat legatum Ecclesie exemptæ tempore mortis, subiectæ vero tempore testamenti, ostenditur.

17 Regulares, qui eximantur à solutione quartæ funerali Episcopo debita, ostenditur.

18 Declaratur Concil. Tridentin. sess. 25. de reformation. cap. 13.

19 Concil. Tridentin. fuit confirmatum die vigesima septima Ianuarii 1564.

20 Canonica portio, seu quarta Episcopalis, ex quibus bonis, quæ Ecclesie, vel aliquibus locis pjs obueniunt, deduci non possit, ostenditur.

21 Pauperibus, quando aliquid relinquitur in genere, non debetur Canonica portio Episcopo, nisi relinquantur pauperibus certi loci, in num. seq.

22 Canonica portio non detrahatur de relictis personis.

23 Canonica portio non debetur de relictis pro ornamentis, cereis, Ecclesie luminarijs, annuarijs, vel pro faciendis choro, pictura, Calice, ac alijs, quæ ad perpetuum diuinum cultum leguntur, vel etiam pro prædictis ornamentis redimendis, ornandis, vel reparandis.

24 Canonica portio an debeatur de relictis pro restauratione, vel adificatione Ecclesiarum, monasteriorum, hospitalium, vel aliorum piorum locorum, si illa non egeant, ostenditur.

25 Canonica portio non debetur quando aliquid legatur vt omni anno fiat solemnitas alicuius sancti.

26 Canonica portio non debetur quando quis in vita donat Ecclesie.

27 Canonica portio non debetur ex legando pro maritadibus duabus puellis singulis annis factis.

28 Canonica portio an debeatur ex his, quæ hospitalibus, vel confraternitatibus relinquantur, remissive.

29 Canonica portio non debetur si quis subditus Episcopo leget aliquid Ecclesie extra diocesim constitutum.

30 Episcopus, cui legatum absolute relictum est potest insimul canonicam vindicare portionem.

31 Legatum quando alicui factum est, eo adiecto, vt illo contentus nihil amplius petat, eo ipso quod acceptat, videtur debita renuntiasse.

32 Beneficiarius restator si absolute leget Episcopo cur tunc non possit ipse Episcopus, legatum, & luctuosam insimul retinere, ostenditur.

33 Quarta decimarum Episcopo debita unde initium sumpsit, ostenditur.

34 Episcopus de iure communi in quarta decimarum fundatam habet intentionem.

35 Quarta decimarum iure communi debetur Episcopo ab Ecclesijs curatis, non autem ab ipsis parochianis.

36 Decima prædij, quod in alicuius parochia situm non est, pertinet ad Episcopum.

37 Parochia ubi distinctæ non sunt, decima pertinet ad Episcopum.

38 Quarta decimarum est legis diocesane à qua exempta sunt monasteria.

39 Quarta decimarum potest in totum tolli consuetudine, vel prescriptione, & idem de canonica portione.

40 Cathedralicum, quod ob honorem cathedra Episcopalis sic dicitur, ultra procurrationem Episcopis debetur.